

УДК 658.153

Панченко О.М.¹, Козлитина К.І.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-610м НУ «Запорізька політехніка»

МЕТОДИ ФІНАСОВОГО АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Використання аналітичних методів є одним із основних інструментів такого контролю забезпечення ефективного контролю за операціями з готівковими та безготівковими коштами, вдосконалення управління грошовими потоками.

Грошові кошти існують у готівковій формі (формі грошових знаків) або у безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках). Також існує така сучасна форма грошових коштів, як електронні кошти. Грошові знаки випускаються у формі банкнот і монет, що мають зазначену на них номінальну вартість [1]. Готівка - грошові знаки національної валюти України (банкноти і монети, у тому числі розмінні, обігові, пам'ятні монети, які є платіжними засобами [2].

Основним інформаційним джерелом при проведенні аналізу грошових коштів є фінансова звітність, зокрема, форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» (за прямим і непрямим методами), приміток до річної фінансової звітності.

Традиційна практика фінансового аналізу, у тому числі грошових коштів, налічує шість основних прийомів аналізу: Також, для розрахунку окремих показників, наприклад при аналізі структури платежів, використовують дані синтетичного та аналітичного обліку у розрізі готівкових та безготівкових операцій.

- горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;

- вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат;

- трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів (за допомогою тренду здійснюється екстраполяція найважливіших фінансових показників на перспективний період, тобто перспективний прогностичний аналіз фінансового стану);

- аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;

- порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський

- аналіз показників певної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками.

- факторний аналіз – визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розмежованих у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути як прямим (власне аналіз), коли результативний показник поділяють на окремі складові, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник [4, с. 119].

Грошові кошти обслуговують різні аспекти операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Отже, аналіз грошових коштів має здійснюватися з урахуванням всіх видів діяльності підприємства.

При характеристиці грошових коштів використовують статичний і динамічний підходи. Статичний підхід визначає їх як наявний залишок грошей, що перебувають у розпорядженні підприємства на певну дату.

Істотним недоліком статичного підходу є ігнорування фактору часу, що не дозволяє аналітикам об'єктивно оцінювати платоспроможність підприємства. Динамічний підхід оцінює рух грошових коштів як специфічних фінансових потоків з урахуванням фактору часу. Грошові потоки - це сукупність розподілених у часі доходів і витрат грошей, що генеруються господарською діяльністю підприємства. Існує діалектичний взаємозв'язок між статичним та динамічним підходами до характеристики грошових коштів та грошових потоків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» Закон України, редакція від 03.07.2020 № 2346-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>.

2. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.17 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text..>

3. НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/ed20180803#n33>.

4. Поддєрьогін, А. М. Ефективність управління грошовими потоками підприємства / А. М. Поддєрьогін, Я. І. Невмержицький // Фінанси України. – 2007. – №11. – С. 119-127.